

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake
landbouw en omgeving
- Definitieve goedkeuring

Bij de totstandkoming van de eenmalige perceelsregistratie (EPR) in 2007 werd in de gemeenschappelijke identificatiedatabank van het Departement Landbouw en Visserij en de Vlaamse Landmaatschappij de identificatie van de landbouwer opgebouwd uit 2 niveaus, zijnde de landbouwer en bijhorende exploitant(en). Er wordt gesproken van enkelvoudige landbouwers wanneer landbouwer en exploitant identiek zijn. In deze gevallen bestaat de landbouwer slechts uit één exploitant. Anderzijds zijn er de landbouwers die bestaan uit twee of meer exploitanten (natuurlijke personen of ondernemingen). In dit geval wordt gesproken van een samengestelde landbouwer (SLB). De samengestelde landbouwer is geen wettelijke ondernemingsvorm en bezit dus ook geen eigen ondernemingsnummer. Het gaat om een louter interne vorm van identificatie van landbouwers.

De aandacht voor de landbouwer als ondernemer, met het in praktijk daaraan gekoppelde ondernemingsnummer, neemt steeds verder toe. De koppeling met authentieke gegevensbronnen voor identificatie staat hierin centraal. De samengestelde landbouwer is als onderneming niet gekend in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) gezien deze niet beschikt over een ondernemingsnummer op dat niveau.

Het ontwerp van decreet regelt de afschaffing van de constructie van de samengestelde landbouwer door de verwijzingen ernaar op te heffen. Voorts regelt het ontwerp van decreet de wijze waarop identificatie en registratie van de landbouwers in de toekomst zal gebeuren.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Landbouw en Visserij
Beleidsveld: landbouw

In de beleidsnota van het beleidsveld Landbouw en Visserij 2019 – 2024 wordt gewezen op een sterk uitgebouwd e-loket om de landbouwers en hun percelen eenvoudig en eenduidig te identificeren ten voordele van alle actoren. Om dit te verwezenlijken wordt geduid dat meer afstemming met de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) vereist zal zijn. Met het ontwerp van decreet wordt tegemoet gekomen aan deze beleidsmatige doelstelling. De identificatie en registratie van landbouwers wordt afgestemd op de werkelijk bestaande vormen zoals deze eveneens voorkomen in de authentieke bronnen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/127 van 7 april 2022.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 22 juni 2022 is gunstig.

Op 1 juli 2022 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake landbouw en omgeving principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw gelast over voornoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad Landbouw – Visserij en van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) (VR 2022 0107 DOC.0750/1).

Het bijgaand ontwerp van decreet werd aangepast aan het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens van 19 juli 2022 (nr. 2022/066).

Op 30 augustus 2022 werd het advies ingewonnen van de Strategische Adviesraad Landbouw-Visserij (SALV). De SALV adviseerde als volgt: De SALV ondersteunt het beleidsvoornemen van de administratieve opheldering met betrekking tot de samengestelde landbouwer. De afschaffing van de categorie van samengestelde landbouwer mag echter geen aanleiding geven tot disrupties in de bestaande bedrijfsvoering. Daarom is het essentieel dat de overheid een uitzondering maakt op de overdrachtsregeling voor nutriëntenemissierechten, zoals artikel 9 van het ontwerp van decreet vooropstelt (na aanpassing van het ontwerp van decreet aan het advies van de VTC artikel 10). Daarnaast is ook een billijke overgangstermijn aangewezen. Hieraan wordt tegemoet gekomen door het decreet in werking te laten treden op 1 januari 2024 en in het besluit, dat uitvoering geeft aan dit ontwerp van decreet, een overgangstermijn te voorzien waardoor landbouwers tot 31 december 2024 de tijd krijgen om zich in regel te stellen met de identificatie en registratie.

Op 23 juni 2023 heeft de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake landbouw en omgeving een tweede keer principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw gelast over het voornoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Gegevensbeschermingsautoriteit en van de Raad van State (VR 2023 2306 DOC.0786/1).

De Gegevensbeschermingsautoriteit verwees op haar zitting van 18 juli 2023 naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023. Dit advies leidt niet tot wijzigingen aan het ontwerp van decreet.

Het advies nr. 74.550/3 van de Raad van State van 31 oktober 2023 gaat als bijlage.

De Raad van State geeft volgende opmerking, die niet leidt tot een wijziging van het ontwerp:

- De maximale bewaartermijn van de te verwerken persoonsgegevens moet worden bepaald in het voorontwerp zelf, aangezien verordening (EU) 2021/2115 ter zake geen regeling bevat.

- Voor de bewaartermijn van deze gegevens kan verwezen worden naar artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Wat betreft de bewaartermijn wordt in de memorie verduidelijkt dat conform hetzelfde Bestuursdecreet iedere instantie ertoe gehouden is om voor alle informatie die ze in het kader van haar taken ontvangt of creëert een selectieregel op te maken (art. III.87 van het Bestuursdecreet). Iedere instantie zal aldus voor deze gegevens ook een selectieregel opmaken en die overeenkomstig artikel III.88 aan de bevoegde selectiecommissie ter goedkeuring voorleggen.

Aanpassingen niet naar aanleiding van een advies:

- In artikel 3, 1°, vijfde lid van het ontwerp wordt “bevoegde instantie” vervangen door “bevoegde entiteit”. In artikel 4 van het ontwerp wordt een bepaling toegevoegd met als doel in artikel 3/1 van het decreet van 22 december 2006 de woorden “gericht aan de bevoegde instantie” te vervangen door de woorden “gericht aan de bevoegde entiteit”.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Bij de totstandkoming van de eenmalige perceelsregistratie (EPR) in 2007 werd in de gemeenschappelijke identificatiedatabank van het Departement Landbouw en Visserij en de Vlaamse Landmaatschappij de identificatie van de landbouwer opgebouwd uit 2 niveaus, zijnde de landbouwer en bijhorende exploitant(en). Er wordt gesproken van enkelvoudige landbouwers wanneer landbouwer en exploitant identiek zijn. In deze gevallen bestaat de landbouwer slechts uit één exploitant. Anderzijds zijn er de landbouwers die bestaan uit twee of meer exploitanten (natuurlijke personen of ondernemingen). In dit geval wordt gesproken van een samengestelde landbouwer (SLB). De samengestelde landbouwer is geen wettelijke ondernemingsvorm en bezit dus ook geen eigen ondernemingsnummer. Het gaat om een louter interne vorm van identificatie landbouwers.

De aandacht voor de landbouwer als ondernemer, met het in praktijk daaraan gekoppelde ondernemingsnummer, neemt steeds verder toe. De koppeling met authentieke gegevensbronnen voor identificatie staat hierin centraal. De samengestelde landbouwer is als onderneming niet gekend in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) gezien deze niet beschikt over een ondernemingsnummer op dat niveau.

De afschaffing van de samengestelde landbouwer kadert in een efficiënt identificatie –en registratiebeleid. Er zal een één op één relatie zijn met de identificatie en registratie van landbouwers binnen de administraties en binnen de authentieke bronnen. Deze hervorming geeft uitvoering aan de boven aangehaalde beleidsdoelstelling.

Er zijn tal van moeilijkheden die zich voordoen bij de groep van de samengestelde landbouwers omdat deze vorm niet correspondeert met een in de werkelijkheid bestaande juridische ondernemingsvorm. Echter worden wel allerhande beslissingen genomen ten opzichte van de groep van landbouwers die op deze manier geïdentificeerd worden. Een aantal problemen die zich stellen door het bestaan van deze constructie zijn de volgende:

- Geen koppeling met KBO als authentieke bron mogelijk, met alle gevolgen van dien: geen updates over adres, geen informatie over activiteiten, verantwoordelijken, vestigingen...

- Geen afstemming met andere entiteiten mogelijk omdat de landbouwer niet kan afgestemd worden via het ondernemingsnummer. Dit geeft meer en meer problemen in gegevensuitwisselingen.
- Moeilijkheden bij administratieve controles vb. actieve landbouwer, zeggenschap jonge landbouwers,...
- Moeilijkheden bij het opleggen en invorderen van boetes (bij wie verantwoordelijkheid ligt voor de betaling ervan)

Het is aldus de bedoeling om de identificatie en registratie van de landbouwers af te stemmen op de realiteit door overeenstemming te vinden tussen de manier waarop ze gekend zijn binnen de bevoegde administraties en hun werkelijke identiteit zoals opgenomen in de authentieke bronnen. Dit biedt een oplossing voor de aangehaalde problemen.

Het ontwerp van decreet zal er voor zorgen dat alle landbouwers real-time, o.b.v. authentieke bronnen, zullen kunnen geïdentificeerd worden in de databank van het Departement Landbouw en Visserij en dat een meer efficiënte gegevensuitwisseling met andere entiteiten tot stand zal komen. Op deze manier wordt tegemoetgekomen aan de doelstelling van overeenstemming met de werkelijk bestaande vorm van de landbouwers met als gevolg dat alle nodige koppelingen kunnen gelegd worden om juiste informatie te ontvangen en te verzenden voor verdere dossieropvolging met betrekking tot de landbouwers.

Zoals reeds gesteld betreft de samengestelde landbouwer een louter interne vorm van identificatie. Concreet betekent dit onder meer dat maatregelen of verplichtingen die worden opgelegd aan een samengestelde landbouwer in het kader van het Mestdecreet in werkelijkheid gericht zijn aan en worden uitgevoerd door de exploitanten van de betreffende samengestelde landbouwer. Het zijn deze exploitanten die daadwerkelijk het voorwerp zijn van eventuele opgelegde maatregelen, evenals van mogelijke verleende ontheffingen of vrijstellingen. De afschaffing van de samengestelde landbouwer heeft in dit kader het ongewenste gevolg dat bepaalde aan de samengestelde landbouwer opgelegde maatregelen of verleende vrijstellingen, die gelden voor een langere termijn, samen met de samengestelde landbouwer stopgezet zullen worden. Dit terwijl de afschaffing van de samengestelde landbouwer normaliter geen effecten heeft voor de verderzetting van de activiteiten van de exploitanten die deel uitmaken van de samengestelde landbouwer, en die de facto het voorwerp zijn van de opgelegde maatregelen of verleende vrijstellingen. Om deze ongewenste situatie te vermijden wordt er voorzien in een regeling waarbij bepaalde aan de samengestelde landbouwer opgelegde maatregelen of verleende vrijstellingen, na afschaffing van de betreffende samengestelde landbouwer, overgaan op de landbouwers die ontstaan naar aanleiding van de afschaffing van de samengestelde landbouwer. De voorwaarde hierbij is dat deze landbouwers worden gevormd door exploitanten die deel uitmaakten van de betreffende samengestelde landbouwer.

Eenzelfde redenering gaat op voor de mogelijke overgang van nutriëntenemissierechten die het gevolg zou zijn van de afschaffing van een samengestelde landbouwer. Het wordt niet opportuun geacht dat de afschaffing van een louter interne vorm van identificatie ertoe zou leiden dat de nutriëntenemissierechten van een betrokken landbouwer gereduceerd zou worden door de toepassing van de reductieregels bij een overdracht van nutriëntenemissierechten. Deze reductieregels bepalen dat er een standaardreductie geldt van 25% bij de overdracht van nutriëntenemissierechten van een landbouwer naar een andere landbouwer. Om te vermijden dat de landbouwers die ontstaan na de afschaffing van de samengestelde landbouwer, en die gevormd worden door exploitanten die deel uitmaakten van de samengestelde landbouwer, geconfronteerd zouden worden met deze reductie wordt er voorzien in een delegatie naar de Vlaamse regering om in bepaalde gevallen een uitzondering te maken op de algemene reductieregels in het kader van de overdracht van nutriëntenemissierechten.

In het kader van het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid zijn verordening (EU) 2021/2115 en verordening (EU) 2021/2116 in werking getreden. In het ontwerp van decreet worden de verwijzingen naar de Europese regelgeving aangepast.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2 wijzigt verschillende definities. Gezien de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2021/2115 en Verordening (EU) 2021/2116 wordt nu verwezen naar deze Europese kaders. In de definitie van landbouwer wordt niet meer verwezen naar de meerdere exploitanten.

Artikel 3 wijzigt artikel 3, §1, §2 en §4 wat de identificatie en registratie in het Geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS) van landbouwers betreft: er wordt verwezen naar het gebruik van authentieke bronnen. Er wordt voorzien in een delegatie om een overgangsregeling te bepalen voor landbouwers die zich dienen te conformeren naar de nieuwe identificatie –en registratieregels. In de delegatie voor het verder bepalen van regels omtrent de opstart, stopzetting en overname wordt nu niet meer alleen verwezen naar de exploitatie maar ook naar de definitie van bedrijf. Dit komt overeen met de praktijk en vervolledigt de delegatie.

Artikel 4 en artikel 5 vervangen de verwijzing naar Verordening (EU) nr. 1306/2013 door verwijzing naar Verordening (EU) 2021/2116.

Artikel 6 wijzigt artikel 5, §1 en §2. De regels met betrekking tot het voldoen aan autonome beheer in relatie tot de samenvoegingen van landbouwers worden gewijzigd. Er wordt bepaald dat de landbouwer zich moet conformeren naar de nieuwe identificatie –en registratieregels. In beide paragrafen wordt de mogelijkheid tot samenvoegingen van landbouwers opgeheven. Op deze manier wordt gegarandeerd dat de registratie een weerspiegeling is van de authentieke bronnen. Er wordt voorzien in een delegatie tot bepaling van een overgangsregeling voor de landbouwers die eerder wel gekend waren als een samenstelling van exploitanten.

Artikel 7 voegt een nieuw artikel 5/1 toe in verband met de verwerking van persoonsgegevens naar aanleiding van de registratie van landbouwers en landbouwgronden. Het artikel vermeldt de verwerkingsverantwoordelijke, de categorieën van betrokkenen en van te verwerken gegevens alsook de rechtvaardigingsgrond en het doel van de verwerking.

Artikel 8 voegt lid 11 toe aan artikel 14, §6 van het Mestdecreet. Er wordt voorzien in een regeling waarbij de rechten en de plichten die de samengestelde landbouwer had inzake de vrijstellingsregeling, overgaan op de landbouwers die ontstaan zijn na de omvorming van de samengestelde landbouwer.

Artikel 9 voegt lid 4 toe aan artikel 15, §14. Er wordt voorzien in een regeling waarbij de rechten en de plichten die de samengestelde landbouwer had inzake de nitraatresiduregeling, overgaan op de landbouwers die ontstaan zijn na de omvorming van de samengestelde landbouwer.

Artikel 10 voegt lid 2 toe aan artikel 31, §5. Er wordt voorzien in een delegatie aan de Vlaamse Regering om uitzonderingen te bepalen op de algemene overdrachtsregels. Artikel 7.4.1.2. van de Vlaamse vermeldt reeds een aantal gevallen die niet onder deze algemene overdrachtsregels vallen. Door het voorzien in een duidelijke delegatie kan de Vlaamse regering vermeld artikel 7.4.1.2. uitbreiden en stellen dat ook een overgang van nutriëntenemissierechten in het kader van de omvorming van een samengestelde landbouwer een gedwongen overgang is en als dusdanig niet beschouwd kan worden als een overdracht als vermeld in artikel 31 van het Mestdecreet.

Artikel 11 voegt lid 11 toe aan artikel 41bis, §4. In het geval van een omvorming van een samengestelde landbouwer gaat de ontheffing die verleend was aan de samengestelde landbouwer over op de landbouwers die ontstaan na de omvorming van de samengestelde landbouwer.

Artikel 12 bepaalt dat het decreet in werking zal treden op 1 januari 2024.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 22 juni 2022 gaat als bijlage.

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de human resources, is dus niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen voor wat hun personeel, werkingsuitgaven, investeringen en schulden of ontvangsten betreft.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake landbouw en omgeving en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS